

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ЗАПОВЕД

№ РД 09 - 1041/ 15.09.2006 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията и във връзка с чл. 13, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, чл. 102, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета и чл. 17, ал. 2 от Наредба № 6 от 28.05.2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование

УТВЪРЖДАВАМ

учебна програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет **Цифрова схемотехника** за професия код № 523070 **Техник по автоматизация**, специалности код № 5230701 **Автоматизация на непрекъснати производства**, код № 5230702 **Автоматизация на дискретни производства** и професия код № 523080 **Монтьор по автоматизация**, специалност код № 5230801 **Автоматизирани системи** от професионално направление код № 523 **Електроника и автоматизация** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2006/2007 година.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов - заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ

МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

за задължителна професионална подготовка

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД № РД 09 - 1041/ 15.09.2006 г.

Учебен предмет: **ЦИФРОВА СХЕМОТЕХНИКА**

Професионално направление:
код № 523 **ЕЛЕКТРОНИКА И АВТОМАТИЗАЦИЯ**

Професии:

код № 523070 **ТЕХНИК ПО АВТОМАТИЗАЦИЯ**

код № 523080 **МОНТЪОР ПО АВТОМАТИЗАЦИЯ**

Специалности:

код № 5230701 **АВТОМАТИЗАЦИЯ НА НЕПРЕКЪСНАТИ
ПРОИЗВОДСТВА**

код № 5230702 **АВТОМАТИЗАЦИЯ НА ДИСКРЕТНИ ПРОИЗВОДСТВА**

код № 5230801 **АВТОМАТИЗИРАНИ СИСТЕМИ**

София, 2006 година

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по учебния предмет **Цифрова схемотехника** е предназначена за обучение по професиите **ТЕХНИК ПО АВТОМАТИЗАЦИЯ** и **МОНТЪОР ПО АВТОМАТИЗАЦИЯ** от направление **ЕЛЕКТРОНИКА И АВТОМАТИЗАЦИЯ**, специалности **АВТОМАТИЗАЦИЯ НА НЕПРЕКЪСНАТИ ПРОИЗВОДСТВА**, **АВТОМАТИЗАЦИЯ НА ДИСКРЕТНИ ПРОИЗВОДСТВА** и **АВТАМАТИЗИРАНИ СИСТЕМИ**.

Съдържанието на учебната програма дава възможност да се усвоят основни знания за цифрови сигнали, блокове и възли, изграждащи цифрови електронни схеми и тяхното приложение в електронната апаратура.

Обучението се извършва в междупредметна връзка със следните предмети: Математика, Електротехника, Градивни елементи.

Професионалните компетенции по учебния предмет се формират чрез усвояване на основните понятия и принципите на работа на цифровите устройства и схеми, на техните основни параметри, характеристики и приложението им.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ

Обучението по учебен предмет **Цифрова схемотехника** има за цел учениците да придобият знания за цифровите сигнали и схеми и тяхното приложение и умения за съставяне на несложни цифрови схеми за конкретни цели и избор на подходящи елементи за реализирането им.

За постигане на основната цел на обучението е необходимо да се изпълнят следните подцели:

Учениците да:

- дефинират основни понятия и положения в цифровата електроника;
- познават основната елементна база в цифровата електроника;
- описват принципа на действие на цифровите схеми;
- съставят структурни схеми на комбинационни логически схеми;
- описват принципа на действие, класифицират и сравняват цифрови електронни схеми от последователен тип;
- описват принципа на действие на генератори и формиратели на правоъгълни импулси;
- описват принципа на действие на цифрови индикаторни устройства;
- описват принципа на действие на АЦП и ЦАП;
- познават видовете памети, тяхното устройство и приложение;
- познават структурата и предназначението на отделните блокове на микропроцесорна система.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

Общият брой часове за изучаване на учебния предмет **Цифрова схемотехника** и разпределението им по учебни години и срокове е записано в учебния план на всяка професия и специалност.

XI клас: I срок 18 седмици x 2 часа = 36 часа

II срок 18 седмици x 2 часа = 36 часа

Общо: 72 часа

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Учебното съдържание е структурирано в раздели и теми. За всеки раздел са записани темите и броят часове .

Учителят сам определя броя на часовете за всяка тема, посочена в раздела, часовете за нови знания и упражнения за постигане на целите на обучението.

№	Наименование на разделите	Брой часове
1 .	Раздел 1. Основни понятия в цифровата електроника и схемотехника.	10
2 .	Раздел 2. Основни цифрови елементи и схеми без памет.	14
3 .	Раздел 3. Основни цифрови елементи и схеми с памет.	20
4 .	Раздел 4. Генератори и формиратели на правоъгълни импулси.	8
5 .	Раздел 5 Цифрови индикаторни устройства.	6
6 .	Раздел 6 Аналогово-цифрово и цифрово-аналогово преобразуване. Интерфейсни и буферни схеми.	8
7 .	Раздел 7 Микропроцесори.	6
8 .	ОБЩО	72

Раздел 1. **Основни понятия в цифровата електроника и схемотехника**

- 1.1. Бройни системи, характеристики, преобразуване на числата от една бройна система в друга.
- 1.2. Форми, формати и кодове за представяне на числата с фиксирана и плаваща запетая.
- 1.3. Аритметични действия с двоични числа.
- 1.4. Физическо представяне на цифрова информация. Цифрови сигнали – същност, особености, характеристики.
- 1.5. Логически функции – основни понятия, начини на представяне - аналитичен, табличен, графичен. Булева алгебра. Елементарни логически функции. Опростяване на сложни логически функции. Карти на Вейч.

Раздел 2. **Основни цифрови елементи и схеми без памет**

- 2.1 Основни логически елементи – означение, функция, таблица на истинност, карти на Вейч.
- 2.2 Синтез на комбинационни логически схеми. Построяване на структурни схеми.
- 2.3 Структури, функции и предназначение на шифратори и дешифратори. Схеми и особености. Кодови преобразуватели.
- 2.4 Структури, функции и предназначение на мултиплексори и демултиплексори. Схеми и особености..
- 2.5 Структури, функции и предназначение на компаратори и суматори. Схеми и особености.

Раздел 3. Цифрови елементи и схеми с памет

- 3.1 Тригери – основни понятия и особености. Видове.
- 3.2 RS тригери. D, T и JK тригери – особености и таблици на истинност. Приложение.
- 3.3 Асинхронни и синхронни тригери. Тригери в интегрално изпълнение.
- 3.4 Структури и функции на регистри. Паралелни, последователни и комбинирани регистри. Интегрални схеми на регистри.
- 3.5 Броячи и делители на честота. Принцип на действие, схеми и времедиаграми.
- 3.6 Памети. Видове, особености и приложение.

Раздел 4. Генератори и формироваатели на правоъгълни импулси

- 4.1 Формироваатели на импулси без обратна връзка.
- 4.2 Автогенераторни мултивибратори с транзистори и логически елементи. Принцип на действие и времедиаграми.
- 4.3 Чакащи мултивибратори с транзистори и логически елементи. Принцип на действие и времедиаграми.

Раздел 5. Цифрови индикаторни устройства

- 5.1 Общи сведения за индикаторните устройства. Седемсегментни индикатори, светодиодни, течнокристални, газоразрядни.
- 5.2 Принципи и схеми за управление на цифровите индикаторни устройства

Раздел 6. Аналогово-цифрово и цифрово-аналогово преобразуване. Интерфейсни и буферни схеми

- 6.1 АЦП и ЦАП - предназначение в цифровата електроника. Основни принципи.
- 6.2 Основни методи за аналого-цифрово и цифрово-аналогово преобразуване. Схеми и принцип на действие.
- 6.3 Интерфейсни и буферни схеми.

Раздел 7. Микропроцесори

- 7.1. Обща структурна схема на микропроцесор. Функции и предназначение на основните блокове.
- 7.2. Основни функционални блокове на микропроцесорна система, предназначение и особености.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО:

След приключване на обучението учениците трябва :
да знаят:

- Основните понятия за бройните системи и основните им елементи.

- Основни характеристики и особености на цифровите сигнали, начините за тяхното формиране.
- Основните логически функции и логическите елементи, които ги реализират.
- Графичните означения на изучаваните елементи
- Основни характеристики и приложения на различни логически елементи.
- Структурата на основните изграждащи възли на цифровите схеми, изискванията към тях и приложенията им.

да могат да:

- Извършват аритметични действия в двоична система и преобразуват числата от една бройна система в друга. Да съставят аналитичен израз на логически функции при зададен табличен вид, да минимизират логически функции.
- Чертаят и разчитат логически схеми със сложността на изучаваните.
- Съставят логически схеми от комбинационен тип.
- Анализират и сравняват различни цифрови схеми.
- Обясняват принципа на действие и времедиаграмите на различните цифрови схеми.
- Правят правилен подбор на необходимите цифрови схеми.

VI. ЛИТЕРАТУРА

Балканджиев, Николов, Изчислителна техника, С., Техника, 1992 г.
 Цветкова О., В. Хинов, Цифрова техника, С., Техника, 1989 г.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. инж. Павлина Иванова – ПГ по електротехника и автоматика, гр. София
2. инж. Ива Стоманярска - ПГ по механоелектротехника “Н.Й.Вапцаров”, гр. София